

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:541

av Kerstin Lundgren (C)

Sveriges attraktionskraft

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkerställa att Sverige lyckas attrahera internationella talanger till våra universitet och nationella lärosäten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att värna undervisning i svenska språket i utlandet och olika stödjande insatser för att attrahera internationella talanger.

Motivering

Sverige är ett litet, öppet och konkurrensutsatt land. Det ska vi ta vara på och söka utveckla genom medvetna satsningar i globaliseringens tidevarv. Det handlar om att stärka Sveriges attraktionskraft både vad gäller Sverigebilden och genom att vara attraktivt på den internationella studiemarknaden. Det är en fråga om kvalitet och internationalisering av vår högre utbildning, om exportmöjligheter och jobb i Sverige i framtiden. Återigen kan jag konstatera att en tidigare motion i liknande frågor gjorts till en fråga om migration och behandlats i socialförsäkringsutskottet. Detta handlar om Sveriges konkurrenskraft och framtida välfärd. Det är bara sekundärt en fråga om cirkulär migration.

När Norge satsar mer än Sverige på språkundervisning i USA handlar det inte om migration. När England via British Council, Frankrike med Alliance Française, Spanien med Cervantesinstitutet och många andra stöttar undervisning i sitt språk i andra länder handlar det inte om migration. Det handlar om att konkurrera på världsmarknaden, om bilden av det egna landet och förmågan att kunna attrahera olika talanger.

Min motion handlar först och främst om högre utbildning och om Sverige-bilden. Ska Sverige bli ett land som satsar offensivt på forskning och innovation så krävs det ett kraftfullt försök att locka internationella talanger till landets lärosäten. Vi behöver kunna attrahera studenter, forskare och medarbetare från andra länder för att kunna upprätthålla men också utvecklas som välfärdsnation på ett hållbart sätt. Tyvärr föreligger en rad hinder som hotar våra möjligheter att bli en attraktiv utbildnings- och forskningsnation för internationella talanger.

Sverige bedöms idag ha tappat 80 % av sökande till högre utbildning från länder utanför EU. Även om stipendiemöjligheterna byggts ut så är det inte någon tvekan om att det nya regelverket haft en klart avkylande effekt på intresset för Sverige från utländska studenter. Det gäller inte minst de studenter som inte kommer från länder där Sverige har ett långsiktigt biståndssamarbete.

Bilden av Sverige som forsknings- och studienation är betydligt svagare än de prestigeuniversitet vi konkurrerar med. Kraftfulla och mer samlade insatser behövs för att vi ska kunna locka till oss studenter från länder utanför EU och icke-biståndsländer. Sverige har behov av att locka internationella talanger till våra universitet och högskolor. Det krävs ett samlat grepp för att lyckas nå ut och kunna attrahera studenter i konkurrens med andra. Det handlar om att avskaffa studieavgifterna även för tredjelandsstudenter alternativt kraftigt förändra stipendiemöjligheterna, att ändra reglerna för uppehållstillstånd så att studenter från länder som saknar svensk ambassad ges möjlighet att söka visum vid andra länders ambassader, istället för att behöva åka till ett annat land för att söka visum. Ibland tvingas de idag kanske söka och få svårt att få visum till det land man hänvisas att åka till. Dagens system gör det svårt för många utanför EU att ens tänka tanken att studera i Sverige. Sverige ligger också långt under snittet för EU vad gäller antalet utomeuropeiska studenter.

En rapport från Boston Consulting Group visar att studenter främst väljer utbildningsland efter rankning, tillgång till unika program och utbildningskostnad. Den visar också att av de studenter som erbjuds en utbildningsplats i Sverige är det bara 20 procent som tackar ja om det inte finns ett stipendium kopplat till platsen. Finns stipendium är det 70 procent som tackar ja. Samtidigt väljer utomeuropeiska studenter att komma till andra länder med lika höga eller till och med högre avgifter än Sverige – detta trots att Sverige enligt en undersökning bland alumner kan konkurrera med hög utbildningskvalitet, unika utbildningar och hög livskvalitet.

Orsakerna är främst två: Dessa länder har väl utbyggda stipendiesystem för betalstudenter, något som i Sverige är mycket blygsamt. I många andra länder erbjuds studenterna dessutom goda möjligheter att få jobb efter examen. I exempelvis Tyskland och Nederländerna kan man få uppehållstillstånd i sex till tolv månader efter examen.

Från halvårsskiftet 2014 har möjligheterna att stanna i Sverige också utökats men effekterna av det går ännu inte att utläsa.

Sverige måste samtidigt säkerställa fortsatta insatser för att öka svenska lärosätens internationella kontaktyta. Den satsning som idag görs i 39 länder för att på 228 universitet undervisa 38 000 studenter i svenska språket är en strategisk insats i det sammanhanget. När nu förslag finns om att strypa denna satsning riskerar vi att ytterligare bidra till att minska Sveriges attraktionskraft på internationella talanger. I en tid när konkurrensen hårdnar och allt fler länder söker stärka kontaktvägarna verkar Sverige göra tvärtom. Självklart skapas Sverige-bilden av en mångfald av personer och insatser, inte minst av svenskt näringsliv och vår ekonomiska utveckling. Men för vårt öppna samhälle är det avgörande att också strategiskt stärka Sverige-bilden för hållbar utveckling.

I stället för att avveckla och försvåra krävs nu samlat ett omtag för att bygga upp en strategisk satsning i viktiga länder för att stärka vår konkurrens- och attraktionskraft när det gäller internationella talanger.

Detta bör ges regeringen till känna.

Kerstin Lundgren (C)